

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI

Dr Ivanka Marković*

Rezime

Autorka u radu obrađuje problematiku vezanu za primjenu krivičnopravne mjere oduzimanje imovinske koristi. Nakon kraćeg razmatranja pitanja vezanih za pojam i pravnu prirodu ove mjere, autorka ukazuje na probleme koji se javljaju prilikom utvrđivanja visine protivpravne imovinske koristi, načina njenog oduzimanja i prava trećih lica. S obzirom na izuzetan značaj koji ova mjera ima u suzbijanju imovinskog kriminaliteta, a pogotovo u suzbijanju organizovanog kriminaliteta, autorka naglašava da je, u narednom periodu, neophodno posvetiti veću pažnju zakonskom formulisanju ove krivičnopravne mjere i njenoj primjeni.

Ključne riječi: oduzimanje imovinske koristi, utvrđivanje visine imovinske koristi, zaštita trećih lica.

1. Pojam i karakteristike krivičnopravne mjere oduzimanje imovinske koristi

Oduzimanje imovinske koristi je specifična krivičnopravna mjera koja se sastoji u oduzimanju imovinske koristi koja je stečena izvršenjem krivičnog djela. Propisivanjem ove mjere u krivičnom zakonu obezbjeđuje se realizacija opšteg pravnog principa prema kojem niko ne može zadržati protivpravnu imovinsku korist, pa prema tome, ni imovinsku korist ostvarenu izvršenjem krivičnog djela.

Pravna priroda ove mjere je specifična, ona ima neke karakteristike krivičnih sankcija ali ne spada u sistem krivičnih sankcija. Kao i

---

* Др Иванка Марковић, професор на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци

krivična sankcija izriče se samo na osnovu izvršenog krivičnog djela i to u krivičnom postupku. Pored toga, njenim propisivanjem i izricanjem se postižu ciljevi i specijalne i generalne prevencije – licu koje je ostvarilo imovinsku korist krivičnim djelom ona se oduzima a potencijalnim učiniocima krivičnih djela se daje na znanje da ne mogu zadržati imovinsku korist ostvarenu izvršenjem krivičnog djela. S druge strane, za razliku od krivičnih sankcija, ova mjera ne sadrži u sebi društveni prekor za izvršeno krivično djelo niti njeno izricanje zavisi od prirode i težine krivičnog djela. Njenim izricanjem se učiniocu krivičnog djela ne oduzimaju niti ograničavaju neka njegova prava ili slobode, niti se učinioci krivičnog djela opominju, odnosno upozoravaju zbog izvršenog krivičnog djela – njima se, primjenom ove mjere, oduzima imovinska korist stečena izvršenjem krivičnog djela. Na specifičan karakter ove mjere upućuje i činjenica da je ona regulisana u posebnoj glavi krivičnog zakona (glava VII) čime je zakonodavac takođe naglasio da se radi o krivičnopravnoj mjeri *sui generis*.

Sa kriminalnopolitičkog aspekta, propisivanje i primjena ove mjere je izuzetno značajno sredstvo borbe protiv kriminaliteta, i to posebno protiv organizovanog kriminaliteta u čijoj osnovi i jeste sticanje imovinske koristi. Koliki je značaj ove specifične krivičnopravne mjere u savremenoj politici suzbijanja kriminaliteta govori i podatak da je ona regulisana i Konvencijom o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom,¹ koja obavezuje države članice da prihvate takve zakonodavne mjere koje omogućavaju oduzimanje nezakonitog prihoda ili imovine čija vrijednost odgovara nezakonitom prihodu.

Krivičnim zakonom Republike Srpske je propisano da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom (čl. 94 st. 1). Iz ovako postavljene odredbe proizilazi da je oduzimanje imovinske koristi ostvarene izvršenim krivičnim djelom obavezno. Prema tome, u slučaju kada utvrdi da je izvršenjem krivičnog djela ostvarena imovinska korist, sud je obavezan da izrekne mjeru oduzimanja imovinske koristi po službenoj dužnosti, ne upuštajući se pri tome u ocjenu njene svrsishodnosti i neovisno od toga da li je tužilac postavio takav prijedlog. Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom oduzima se sudskom odlukom kojom je utvrđeno izvršenje krivičnog djela, pod uslovima koji

¹ Konvencija je sastavljena u Strazburu 8. novembra 1990. i stupila na snagu 1.9.1993. a BiH je potpisala ovu Konvenciju 30.03.2004. godine.

su predviđeni zakonom (čl. 94 st. 2). Dakle, osnov za oduzimanje imovinske koristi je pravosnažna sudska odluka kojom je utvrđeno da je izvršenjem krivičnog djela ostvarena imovinska korist.

Kada je u pitanju zakonsko regulisanje instituta oduzimanja imovinske koristi u krivičnom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine, treba reći da u drugim krivičnim zakonima postoje određene razlike u odnosu na KZ Republike Srpske. Ove razlike su sadržane u odredbama st. 2 i 3 čl. 111 KZ BiH (čl. 115 st. 2 i 3 KZ BD BiH i čl. 115 st. 2 i 3 F BiH). Prema odredbi st. 2 čl. 111 KZ BiH kada je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena sa imovinom stečenom na zakonit način, takva imovina može biti predmet oduzimanja ali u mjeri koja ne premašuje procijenjenu vrijednost imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Smatra se da u tom slučaju sud ima mogućnost da od učinioca oduzme imovinsku korist tako što će ga obavezati da plati novčani iznos srazmjeran pribavljenoj imovinskoj koristi ili tako što će oduzeti tu sjedinjenu imovinu u mjeri koja ne prelazi procijenjenu vrijednost imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Druga mogućnost dolazi u obzir ukoliko se ta sjedinjena imovina može podijeliti tako da se dobije njen dio koji odgovara procijenjenoj vrijednosti imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Prema odredbi st. 3 čl. 111 KZ BiH, prihod ili druge koristi iz imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili iz imovine u koju je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom pretvorena ili iz imovine s kojom je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena, mogu biti predmet mjera navedenih u ovom članu na isti način i u istoj mjeri kao i imovinska korist pribavljena krivičnim djelom. Iz ovoga proizilazi da se i prihodi ili druge koristi koje su stečene iz imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili iz imovine u koju je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom pretvorena ili iz imovine s kojom je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena, takođe smatraju imovinom koja je pribavljena krivičnim djelom te je i njihovo oduzimanje obavezno primjenom krivičnopravne mjere oduzimanje imovinske koristi.² Navedena zakonska rješenja su preuzeta iz Konvencije UN za borbu protiv nezakonite trgovine narkoticima i psihotropnim supstancama i Konvencije UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala.

Zakonodavac nije odredio pojam imovinske koristi već je u odredbi o načinu oduzimanja imovinske koristi propisao da će se od učinioca oduzeti

---

² V. Komentari KZ BiH, s. 431, 432.

novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom, a ako oduzimanje nije moguće učinilac će se obavezati da plati novčani iznos koji odgovara pribavljenoj imovinskoj koristi (čl. 95 st.1). Dakle, svrha ovog instituta jeste da se učiniocu oduzme ono što je stekao izvršenjem krivičnog djela kako mu se krivično djelo ne bi isplatilo. Stoga se u teoriji i praksi uglavnom prihvata *ekstenzivno tumačenje* pojma imovinske koristi, prema kojem imovinska korist obuhvata svaki imovinski efekat koji predstavlja protivpravnu dobit za učinioca.³ Dakle, imovinska korist se može sastojati ili u aktivnom povećanju imovine učinioca krivičnog djela ili u sprečavanju nužnog smanjenja te imovine. Konkretni oblici uvećanja ili sprečavanja smanjenja imovine mogu biti veoma različiti. Npr. korištenje određenih usluga ili predmeta bez odgovarajuće naknade, plaćanje troškova određenih razonoda ili zadovoljstava organizovanih za učinioca krivičnog djela, plaćeni putni troškovi, plaćen boravak u stranoj zemlji, itd. Navedeno tumačenje pojma imovinske koristi je u skladu sa odredbama Konvencije o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom, jer se njima određuje da se imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može sastojati od bilo koje vrste imovine, odnosno, može se sastojati u stvarima ili u pravima, može biti pokretna ili nepokretna, ili se sastojati u pravnim aktima ili dokumentima koji dokazuju naslov ili pravo na takvoj imovini.⁴ Imovinska korist ostvarena izvršenjem krivičnog djela se oduzima u onom obliku u kojem je i ostvarena, npr. novac, predmeti od vrijednosti i sl. Samo ako takvo oduzimanje nije moguće jer je npr. učinilac poklonio ili uništio predmet, potrošio novac i sl. sud će obavezati učinioca da plati novčani iznos koji odgovara pribavljenoj imovinskoj koristi. Pri izricanju krivičnopravne mjere oduzimanje imovinske koristi sud je dužan u izreci presude ili rješenja navesti koji predmet, odnosno novčani iznos se oduzima.

2. Utvrđivanje visine imovinske koristi i način njenog oduzimanja

Najznačajnije pitanje vezano za primjenu ovog instituta jeste pitanje utvrđivanja *visine* imovinske koristi. S tim u vezi, treba reći da je

³ Z. Stojanović, *Krivično pravo, opšti deo*, Beograd, 2006, s. 325.

⁴ V. Komentari *Krivičnih/kaznenih zakona u BiH*, Sarajevo, 2005, s. 428.

sudska praksa a i teorija uglavnom prihvatila načelni stav bivšeg Vrhovnog suda Jugoslavije prema kojem: «Utvrđivanje iznosa imovinske dobiti predstavlja čistu dobit koja se sastoji od viška imovine učinioca koju je postigao izvršenjem, odnosno povodom izvršenja krivičnog djela. Zato će kod utvrđivanja iznosa imovinske koristi sud uzeti u obzir određene nužne izdatke i troškove koje je učinilac imao u vezi sa ostvarivanjem imovinske koristi. Pitanje koji će izdaci i troškovi učiniocu biti priznati, zavisi od prirode izvršenog krivičnog djela. Po pravilu treba odbiti izdatke koji su ušli u sastav vrijednosti, kao što su: nabavna cijena, porez, carina i sl. Ne može se, međutim, uzimati u obzir lični trud učinioca koji predstavlja radnju izvršenja krivičnog djela, kao ni lični troškovi koje je učinilac imao izvršujući krivično djelo».⁵ Dakle, prilikom utvrđivanja visine imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, utvrđuje se samo čista dobit i to tako da se od ukupne vrijednosti koju je učinilac pribavio izvršenjem krivičnog djela odbijaju nužni izdaci i troškovi koje je imao izvršilac (tzv. teorija salda).⁶ Međutim, i dalje ostaje otvoreno pitanje šta su to nužni izdaci i troškovi koje je učinilac imao pri izvršenju krivičnog djela i koje treba odbiti od ostvarene imovinske koristi. Pri odgovoru na ovo pitanje mora se voditi računa o okolnostima konkretnog krivičnog djela i prirodi izvršenog krivičnog djela. Tako npr. kod utvrđivanja protivpravne imovinske koristi ostvarene krivičnim djelom neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga bilo bi, prema našem mišljenju, neopravdano od iznosa ukupne imovinske koristi ostvarene ovim krivičnim djelom odbiti iznos nabavne cijene opojne droge kao trošak uloženi u stvaranje dobiti.⁷ Isto tako, kod krivičnog djela trgovina ljudima bilo bi neopravdano od ukupnog iznosa ostvarene imovinske koristi odbiti trošak koji je učinilac imao prilikom prevoza ili skrivanja žrtve trgovine ljudima. U navedenim slučajevima se radi o troškovima koji su obuhvaćeni radnjom izvršenja krivičnog djela i zbog toga se i ne mogu uzeti u obzir

---

⁵ V. presudu Kž 107/66, Zbirka odluka VIII-2., 1963. g., s. 16.

⁶ Uporedi P. Novoselec, op. cit. s. 440.

⁷ Suprotno stanovište nalazimo kod Noveselca koji smatra da se učiniocu krivičnog djela zloupotreba droga koji je najprije kupio, a onda preprodao drogu, priznaje nabavna cijena droge i eventualno troškovi prevoza, pa će njegovu korist predstavljati samo prodajna cijena umanjena za te troškove. (v. Novoselec, s. 440). Smatramo da je navedeni stav suprotan intenciji Konvencije o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom, jer su se stručnjaci, u objašnjenju ove Konvencije, u pogledu krivičnih djela koja se odnose na drogu, složili da bi njena prvobitno pribavljena vrijednost morala uvijek biti podvedena pod pojam nezakonitog prihoda. V. Filipović, Komentar KZ BiH, s. 430.

pri utvrđivanju visine imovinske koristi.⁸ Pod troškovima koje je učinilac imao prilikom ostvarenja imovinske koristi se ne može podrazumijevati lični trud učinioca koji je uložen u kriminalnu djelatnost (pripreme radnje, radnju izvršenja, saučesničke radnje) jer bi to značilo nagrađivanje njegove kriminalne djelatnosti (npr. krivično djelo neovlašćeno pružanje medicinskih usluga iz čl. 216 kod kojeg se imovinska korist i sastoji u novčanoj naknadi za uloženi lični trud učinioca).

Prilikom utvrđivanja visine novčanog iznosa koji odgovara pribavljenoj imovinskoj koristi polazi se od vrijednosti koju su pribavljeni predmeti imali u vrijeme izvršenja krivičnog djela. Ukoliko je učinilac pribavljeni predmet prodao po nižoj cijeni ili ga poklonio ta okolnost ne utiče na utvrđivanje visine novčanog iznosa koji je dužan platiti na ime ostvarene imovinske koristi. Polazi se od stava da je tržišna vrijednost predmeta u vrijeme izvršenja krivičnog djela objektivna imovinska korist koju je učinilac pribavio izvršenjem krivičnog djela, te kasnije umanjenje te vrijednosti upotrebom ili oštećenjem predmeta, ili prodajom po nižoj cijeni od realne vrijednosti, ne utiče na utvrđivanje visine imovinske koristi.⁹ Međutim, ukoliko je učinilac predmet prodao po cijeni većoj od tržišne cijene predmeta u vrijeme izvršenja djela, oduzet će mu se stvarno pribavljena korist, dakle, pun iznos tako pribavljene imovinske koristi. Opravdanje ovakvog stava proizilazi iz činjenice da je učinilac ostvario imovinsku korist prodajom predmeta do kojih je došao izvršenjem krivičnog djela zbog čega tako ostvarena imovinska korist predstavlja imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom. Ukoliko bi utvrđivanje visine imovinske koristi bilo vezano sa nesrazmjernim teškoćama ili bi dovelo do znatnog odugovlačenja postupka, sud je ovlašten da visinu imovinske koristi utvrdi po slobodnoj ocjeni (čl. 405 ZKP RS).

Imovinska korist se oduzima od učinioca krivičnog djela. Pod tim pojmom se podrazumijeva ne samo izvršilac, odnosno saizvršilac krivičnog djela, već i pomagač i podstrekač. Ukoliko je više lica zajednički ostvarilo imovinsku korist, neće se obavezati da solidarno isplate odgovarajuću protuvrijednost, nego će svaki biti dužan platiti samo iznos one imovinske koristi koju je on postigao; ako se više ne može tačno utvrditi koliku je korist ostvario svaki od njih, dužni su platiti

---

⁸ V. Komentari krivičnih/kaznenih zakona u BiH, s. 430, 431.).

⁹ Komentar KZ SFRJ, Beograd, 1978., s. 335.

protuvrijednost na jednake dijelove.¹⁰ Međutim, zakonodavac je predvidio mogućnost da se imovinska korist oduzme i od trećih lica, dakle, od lica koja nisu učestvovala u izvršenju krivičnog djela kojim je pribavljena imovinska korist, ukoliko su ispunjeni određeni uslovi (čl. 95 st. 2). Prvi uslov (objektivnog karaktera) jeste da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom prenesena na treće lice bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti. Drugi uslov (subjektivnog karaktera) jeste da su ta lica znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom. Navedeni uslovi su postavljeni kumulativno i ukoliko su ispunjeni sud je ovlašten da trećim licima izrekne mjeru oduzimanja imovinske koristi. Međutim, to nije obaveza za sud, već samo mogućnost, tako da će sud u svakom konkretnom slučaju cijeliti da li će na vraćanje imovinske koristi obavezati učinioca ili treće lice na koje je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom prenesena. Pri tome će se sud uglavnom rukovoditi razlozima ekonomičnosti i cjelishodnosti, te će ovu krivičnoppravnu mjeru izreći onom licu od kojeg se imovinska korist može lakše i uspješnije oduzeti. Tako npr. mjera oduzimanja imovinske koristi kojom se oduzima predmet od vrijednosti koji je pribavljen krivičnim djelom izreći će se licu na koje je ovaj predmet, pod zakonom predviđenim uslovima, prenesen jer se taj predmet kod njega i nalazi. Međutim, ako je u pitanju oduzimanje imovinske koristi koja se odnosi na novac ili na obavezu plaćanja novčanog iznosa srazmjernog visini ostvarene imovinske koristi, sud može, u zavisnosti od okolnosti konkretnog slučaja, primijeniti ovu mjeru ili prema učiniocu ili prema drugom licu, a nije isključena ni mogućnost da se oduzimanje imovinske koristi primijeni djelimično prema učiniocu a djelimično prema drugom licu.¹¹ Lice na koje je prenesena imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može biti i fizičko i pravno lice.

Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom sud može izreći u presudi kojom se optuženi oglašava krivim i u rješenju o sudskoj opomeni ili u rješenju o primjeni vaspitne mjere, kao i u postupku u slučaju neuračunljivosti (čl. 407 ZKP RS). Osnovni uslov za primjenu ovog instituta jeste da sud utvrdi da je imovinska korist ostvarena izvršenjem krivičnog djela, odnosno da između izvršenog krivičnog djela i ostvarene imovinske koristi postoji uzročna veza.

---

¹⁰ Presuda VSH, I Kž-1472/76, Pregled 11, 63, navedena prema P. Novoselec, op. cit. s. 441.

¹¹ Opširnije v. Komentar KZ SFRJ, s. 339.

Takva veza postoji ukoliko se ostvarena imovinska korist javlja kao rezultat kriminalnog ponašanja, odnosno ako je nastala u vezi izvršenja djela. Pri tome je irelevantno da li je njeno pribavljanje bilo svrha preduzete djelatnosti, tj. motiv izvršenja djela, da li je ostvarena imovinska korist elemenat bića krivičnog djela ili ne, i slično.¹² Bitno je samo utvrditi da imovinska korist ne bi bila postignuta bez izvršenog krivičnog djela. Međutim, treba imati na umu činjenicu da je oduzimanje imovinske koristi krivičnopravna mjera supsidijarnog karaktera i da njena primjena dolazi u obzir samo ako oštećenom nije dosuđen imovinskopravni zahtjev ili ako mu je dosuđen imovinskopravni zahtjev u iznosu koji ne dostiže iznos imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.¹³ Moglo bi se reći da je obaveznost primjene ove krivičnopravne mjere ipak ograničena, i to zaštitom i prioritetom interesa oštećenog.

3. Zaštita prava oštećenog

S obzirom na činjenicu da se imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela najčešće ostvaruje na štetu nekog lica, fizičkog ili pravnog, zakonodavac je regulisao međusobni odnos krivičnopravne mjere oduzimanje imovinske koristi i zaštite oštećenog. Naime, prema odredbi čl. 96 st. 1 proizilazi da će u slučaju kada je oštećenom u krivičnom postupku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud izreći mjeru oduzimanja imovinske koristi ukoliko ona prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev. Dakle, oduzimanje imovinske koristi je krivičnopravna mjera supsidijarnog karaktera – primjenjuje se samo onda ako oštećenom nije dosuđen imovinskopravni zahtjev ili ako mu je dosuđen imovinskopravni zahtjev u iznosu koji ne dostiže iznos imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Pored toga, oduzimanje imovinske koristi će se izreći ukoliko oštećeni nije postavio imovinskopravni zahtjev, ili ako je oštećeni učinio nešto nedopušteno npr. dao mito, te nema pravo da postavi imovinskopravni zahtjev. Imovinskopravni zahtjev oštećenog se može odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništavanje određenog pravnog posla.

---

¹² V. F. Bačić, *Krivično pravo, opći dio*, Zagreb, 1998, s. 472.

¹³ U tom smislu P. Novoselec, *Oči dio kaznenog prava*, Zagreb, 2004, 439.

Prema zakonskim odredbama kojima se reguliše pitanje zaštite oštećenog u krivičnom postupku postoje tri moguće situacije. Prva situacija postoji u slučaju kada sud, u skladu sa odredbama ZKP-a (glava XIV), u krivičnom postupku dosudi oštećenom imovinskopravni zahtjev.¹⁴ U tom slučaju, kao što je već rečeno, oduzimanje imovinske koristi može se izreći samo ako ona prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev oštećenog. Druga situacija postoji u slučaju kada sud oštećenog sa imovinskopravnim zahtjevom uputi na parnični postupak a u krivičnom postupku izrekne mjeru oduzimanja imovinske koristi. Prema odredbama ZKP-a sud može oštećenom dosuditi imovinskopravni zahtjev djelimično a za ostatak uputiti oštećenog na parnični postupak ili ga može uputiti da imovinskopravni zahtjev u cjelini ostvaruje u parničnom postupku (čl. 108 st. 3 ZKP). U tom slučaju oštećeni može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete vrijednosti pod uslovom da je parnicu pokrenuo u roku od šest mjeseci od dana pravosnažnosti odluke kojom je upućen na parnicu i ako u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti (čl. 96 st. 2). Treća situacija postoji u slučaju kada oštećeni nije u krivičnom postupku postavio imovinskopravni zahtjev. U tom slučaju oštećeni može zahtijevati namirenje iz oduzete vrijednosti, ako je radi utvrđenja svog zahtjeva pokrenuo parnicu u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od pravosnažnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi i ako u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti (čl. 96 st. 3).

4. Završne napomene

Kao što smo rekli, primjenom mjere oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom, obezbjeđuje se realizacija opšteg pravnog principa prema kojem niko ne može zadržati protivpravnu imovinsku korist, pa prema tome, ni imovinsku korist ostvarenu izvršenjem krivičnog djela. Prema Krivičnom zakonu Republike Srpske oduzimanje

---

¹⁴ Imovinskopravni zahtjev oštećenog raspraviće se u krivičnom postupku ako se time ne bi znatno odugovlačilo ovaj postupak (čl. 103 st. 1 ZKP-a).

imovinske koristi predstavlja krivičnopravnu mjeru sui generis, koja se po svojoj svrsi i prirodi razlikuje i od kazne i od mjere bezbjednosti. Dakle, lišena je punitivnog karaktera a njena svrha je restorativna – oduzimanjem imovinske koristi nastoji se uspostaviti imovinskopravno stanje kakvo je bilo prije izvršenja krivičnog djela kojim je imovinska korist pribavljena.

Prema zakonskom rješenju primjena krivičnopravne mjere oduzimanje imovinske koristi je obavezna ukoliko sud u krivičnom postupku utvrdi da je učinilac izvršenjem krivičnog djela ostvario protivpravnu imovinsku korist. Međutim, na osnovu raspoloživih podataka iz aktuelne sudske prakse, čini nam se da je opravdano primijetiti da je broj konkretnih slučajeva u kojima je izrečena ova mjera veoma mali. Takav podatak ne odgovara statističkim podacima koji ukazuju na permanentan porast broja izvršenih krivičnih djela u čijoj osnovi jeste koristoljubivi motiv. Pored toga, oduzimanje imovinske koristi je izuzetno značajna mjera u suzbijanju i borbi protiv organizovanog kriminaliteta, koji se upravo i razvija i opstaje zahvaljujući imovinskoj koristi stečenoj vršenjem krivičnih djela. Stoga nam se čini da bi stručna javnost u Republici Srpskoj morala mnogo više pažnje posvetiti upravo problematici vezanoj za zakonsko regulisanje i primjenu krivičnopravne mjere oduzimanje imovinske koristi.

Summary

In this paper the author deals with the application of criminal law measure of confiscation of property gain. After short consideration of issues related to the concept and legal aspect of this measure, the author points to problems emerging in the course of establishing the value of illegally obtained property gain, the way of its confiscation and rights of third parties. Having in mind a great importance of this measure in preventing crimes against property, especially in preventing organised crime, the author highlights the need to pay more attention, in the forthcoming period, to legal formulation of this criminal law measure and its application.

Key words: **confiscation of property gain, establishing the value of property gain, protection of third parties.**